

Asia: VN/15985/2024

## **Lausuntopyyntö hallituksen esityksen luonnoksesta laiksi yhdenvertaisuuslain muuttamisesta (varhaiskasvatuksen edistämisvelvollisuus)**

### Lausunnonantajan lausunto

#### **Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään**

Ensi- ja turvakotien liitto kiittää lausuntopyynnöstä. Hyvän lainvalmistelutavan vastaisesti lausuntoajan pituus on kuitenkin varsin lyhyt ja se on myös ajoitettu Suomessa yleisesti tiedettyyn lomakauteen.

Ensi- ja turvakotien liitto katsoo, että lakimuutos heikentää yhdenvertaisuuden toteutumista varhaiskasvatuksessa ja sitä kautta myös laajemmin yhteiskunnassa. Esityksestä puuttuvat myös riittävät lapsivaikutusten arviot. Ensi- ja turvakotien liitto yhtyy myös lastensuojelun keskusliiton lausuntoon ja kantaan, jonka mukaan hallituksen esitys on lapsen edun vastainen ja heikentää yhdenvertaisuuden ja lapsen oikeuksien toteutumista eikä se tule tuomaan säästöjä kokonaisuudessaan.

Hallituksen esityksen voi katsoa olevan ristiriidassa tiedoksiannon kanssa, jossa hallitus on ilmaissut sitoutuneensa edistämään yhdenvertaisuutta. Lisäksi valtioneuvoston rasisminvastaisessa toimenpideohjelmassa toimenpiteenä nostetaan esiin kattava koulujärjestelmän tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden kehittämisohjelma, jota lakimuutos ei edistä.

Hallituksen esityksen mukaan jatkossa varhaiskasvatuksen järjestäjien ja palveluntuottajien olisi laadittava suunnitelma yhdenvertaisuutta edistävästä toimenpiteistä, mutta tätä ei enää tarvitsisi tehdä toimipaikkakohtaisesti. Tämä saattaa heikentää henkilökunnan tietoisuutta, osallisuutta ja osaamista yhdenvertaisuusasioissa sekä asenteisiin liittyvää arviointia ja yhdenvertaisuuteen sitoutumista toimipaikoissa. Lisäksi laajemmasta lasten osallisuuden ja kuulemisen näkökulmasta lakimuutos on ongelmallinen, sillä vähentää lasten ja perheiden osallistumismahdollisuuksia yksikön toimenpiteiden suunnitteluun.

Lakimuutoksen jälkeen varhaiskasvatuksen järjestäjillä ja palvelun tuottajilla olisi vain yleinen velvollisuus arvioida toimintansa vaikutuksia eri väestöryhmiin ja yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan sekä toimenpiteissä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Toisaalta varhaiskasvatuksen järjestäjien ja palvelun tuottajien olisi myös laadittava suunnitelma tarvittavien toimenpiteiden edistämiseksi. Riskinä tässä kuitenkin on, että kytkös varhaiskasvatustyön arkeen katoaa.

Ensi- ja turvakotien liitto kannattaa myös tasa-arvovaltuutetun näkökulmaa siitä, että toimenpiteiden ja käsillä olevan lakimuutoksen tulisi pohjautua tietoon, jolloin hallituksen olisi ensiksi toteutettava kansallisen lapsistrategian mukainen selvitys ja vasta tämä jälkeen arvioitava, onko toimipaikkakohtaisen yhdenvertaisuussuunnittelua koskevan velvoitteen poistaminen yhdenvertaisuuslaista tarkoituksenmukaista. (Rasisminvastaisen toimintaohjelman luonnos: hallitus esittää toteutettavaksi selvityksen varhaiskasvatuksen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmien tueksi ja tietopohjan kartuttamiseksi. Toimenpide kuuluu valtioneuvoston periaatepäätöksenä 6.6.2024 hyväksytyyn kansalliseen lapsistrategian toimeenpanosuunnitelmaan.)

Siltaniemi Aki  
Ensi- ja turvakotien liitto ry